

זיכרון, הנצחה ומורשת ה-7 באוקטובר

מערך שיעור לחייליים בסימן זיכרון

המפקד,

שלוש שנים חלפו מאז המתקפה האכזרית ב-7 באוקטובר 2023. לצד לחימה נחושה באיומים ואויבים בזירות קרובות ורחוקות, אנו ממשיכים לשאת את תחושת הכאב והאובדן על הירצחם ונפילתם של מאות אזרחים, חיילים ומפקדים במתקפה.

מאז המתקפה, ממשיכים לפעול חיילי צה"ל ומפקדיו בכלל הגזרות והזירות ברוח לחימה איתנה, בנחישות ובחוסן, להבטחת ביטחון המדינה ואזרחיה.

ציון יום הזיכרון הממלכתי למתקפת ה-7 באוקטובר הוא הזדמנות לעצירה כמסגרת, על מנת להתייחד עם זכר הנרצחים והנופלים, להיישיר מבט אל הכישלון, להדגיש את המשמעות והחשיבות של פעולותינו, ולשאוב כוח להמשך המשימות והאתגרים העומדים לפתחנו.

פתיחה

לפני שלוש שנים, בעיצומו של חג שמחת תורה, יום שבת, כ"ב בתשרי ה'תשפ"ד, 7 באוקטובר 2023, פלשו מחבלים מארגוני טרור ברצועת עזה לשטחה של מדינת ישראל, וערכו מסע הרג וביזה חסר אבחנה ברחבי הנגב המערבי. בהתקפה זו כ-1,200 בני אדם נרצחו, ו-251 נחטפו לשטח רצועת עזה, בהם גברים, נשים, זקנים וטף; כן נחטפו חיילים ומפקדים בצה"ל מבתיהם ומבסיסי צה"ל ומוצביו בגבול הרצועה. בעקבות ההתקפה יצאה מדינת ישראל למלחמה הארוכה ביותר בתולדותיה, ומאז אותו יום נלחם צה"ל בזירות קרובות ורחוקות, כדי להשיב את הביטחון למדינת ישראל ולאזרחיה ולהבטיח את חירות העם בארצו.

שלב א': סבב שיתוף אישי

שאל:

- מהו מבחינתכם הרגע, התמונה או הסיפור שנחקקו בזיכרונכם מאירועי ה-7 באוקטובר ומהמלחמה שפרצה בעקבותיהם?
- את מי חשוב לכם לזכור ביום הזה? מה מעלה בכם ההיזכרות בו?

דגש למפקד: שלב זה מאפשר מקום אישי לחיבור לכאב, לאובדן ולזיכרון הפרטי של החיילים.

שלב ב': להיות חלק מסיפור גדול

הקרא את הקטע שכתבה עפרה לקס המצורף בהמשך.

שאל:

- עפרה לקס כותבת שכל אדם יכול לבחור כיצד תיראה "אבן הפסיפס" שלו. מהי אבן הפסיפס שלכם בתקופה הזאת? באיזה אופן ביצוע המשימה שלנו מעצבת את הפרק הבא בסיפור?
- כיצד הזיכרון והחיבור למטרה משותפת נותנים לנו כוח בשירות הסדיר ובעשייה היומיומית ביחידה?

הקרא את ציטוט הרמטכ"ל, רא"ל אייל זמיר:

"השבעה באוקטובר מחייב אותנו להישיר מבט אל מול הכשלים ולהצעיד את צה"ל לחיזוק עוצמתו ולצמיחה - זו תהיה משימה משותפת של כולנו, מתוך אחריות לביטחון הארץ ותושביה... נמשיך להשתפר, ליזום, ולנצח - בנחישות, בענווה ובצדקת דרך."

שאל:

- הרמטכ"ל מגדיר את התיקון כ"משימה משותפת של כולנו". מהי האחריות שלנו לתיקון, גם כאשר לא כולנו היינו שותפים לכשל עצמו?
- כיצד הופכים אחריות משותפת לעשייה ולא רק להצהרה?

סכם באמצעות הדגשים הבאים:

- ביום הזיכרון ל-7 באוקטובר, עוצרת מדינת ישראל כולה, ובתוכה גם צה"ל, כדי לזכור את הנרצחים במתקפה ואת הנופלים מכוחות הביטחון, ההצלה והרפואה, אשר חרפו נפשם בקרבות – **ננצור את זכרם ונשאב השראה מדמותם**. נספר את קורותיהם של החטופים שסבלו מידו האכזרית של האויב שהחזיקם בתנאים לא אנושיים.
- **נעלה על נס את גבורתם של אזרחים, אנשי כוחות הביטחון וההצלה, מפקדים וחייילים שפעלו במהלך ה-7 באוקטובר**, קראו "הנני" ופעלו במסירות נפש להצלת חיים.
- **ניישיר מבט אל הכישלון ונבטיח לפעול לילות כימים ליישום לקחי תחקירי ה-7 באוקטובר**. נדגיש את מחויבותנו לתיקון ולשינוי, גם נוכח האתגרים המורכבים העומדים לפתחנו.
- דווקא מתוך הזיכרון, נדגיש את החזון העומד בבסיסו של ההמנון הלאומי שלנו **"להיות עם חופשי בארצנו"**. **נישא את עינינו אל התקווה**, נזכור כי כבר ידענו ימים קשים כעם, ונבטיח לעמוד במשימות שעוד נכוננו לנו כחברה, כעם וכצבא - למען עתיד טוב יותר.
- נוסיף לפעול בשליחות ובאחריות לעמידה במשימותינו. **נתחייב לפעול בכל מקום ולמול כל איום, בנחישות ובמקצועיות, לאורו של מצפן ערכי חד, כדי להגן על מדינת ישראל ואזרחיה**.

להיות חלק מסיפור גדול - עפרה לקס

"בשונה משנותיה הראשונות של המדינה, בהן הקולקטיב וה"כלל" הכתיבו את הטון, היום אנחנו נמצאים בעידן אחר, אינדיבידואליסטי יותר. כזה שרואה את הפרט ואת יכולותיו ומנסה לפתח אותו לפי כוחו ודרכו. תקופה יפה, שבה אנחנו רואים את הבשורה שכל אחד מביא לעולם. וכשאדם אחד נהרג או נפצע או נחטף, הלב שלנו נלקח אתו. והכאב הוא על מי שהוא היה ועל מי שכבר לא יהיה. כאב אישי. והקושי הוא עצום וכבד מנשוא, ואיך אפשר להכפיל את זה בכמה מאות?

אבל בדיוק ברגעים האלה, כשהיגון מאיים להטביע, נזרק העוגן של הכלל, של היותנו חלק מעם מכואר עם סיפור ארוך. רגע לפני שהכאב טורף את הדעת, מביטים רגע לכל הכיוונים ומבינים שאנחנו לא הראשונים ולא האחרונים ולא היחידים במסע הזה. מי שמחובר לסיפור היהודי-ישראלי הגדול, יכול להביט קדימה ולהבטיח שהוא יבנה מחדש את הקיבוץ ההרוס והבזוז שלו. מי שמבין שהוא חלק מסיפור של מדינה יכול לשרת במילואים חודשים ארוכים (או לאפשר לבעלה את השירות הזה), מי שמחובר ללב הפועם הזה, מסוגל להמשיך לחיות כאן, לכאוב ולחיות כאן אפילו אם חודשים ארוכים אין לו בית, אפילו אם הוא מפחד ממה עוד צפוי לנו פה. זה לא שהכוחות לא נגמרים לפעמים, זה לא שהסבלנות לא פוקעת, זה לא שאסור לצאת לפעמים להפסקה מכל זה כי די, נגמר. לכל אחד היכולות והגבולות שלו. אבל מי שמחובר למטען רב העוצמה הזה יקבל ממנו הרבה כוח.

המלחמה היא קשה, המציאות כאוטית ולפעמים מייאשת. אנחנו כל כך בפנים שאנחנו לא יודעים אם בעוד כמה שנים התקופה הזאת תתברר כקטסטרופה או כאיזה פלא גדול. רק מרחוק דברים יוכלו להיראות כמו נס, כמו שאמר יהודה עמיחי. ועד אז, כל אחד יכול להחליט איך תיראה אבן הפסיפס המיוחדת שלו ועד כמה הוא ירגיש שהיא חלק מהיצירה הגדולה של עם ישראל.

מתוך: "איך נראה נס", בשבע, ד' ניסן התשפ"ד, 12/4/24.

עפרה לקס היא עיתונאית ופובליציסטית, ששכלה את בנה סגן נה לקס ז"ל, לוחם בסיירת מטכ"ל שנפל ב-7 באוקטובר בקרב בקיבוץ בארי.